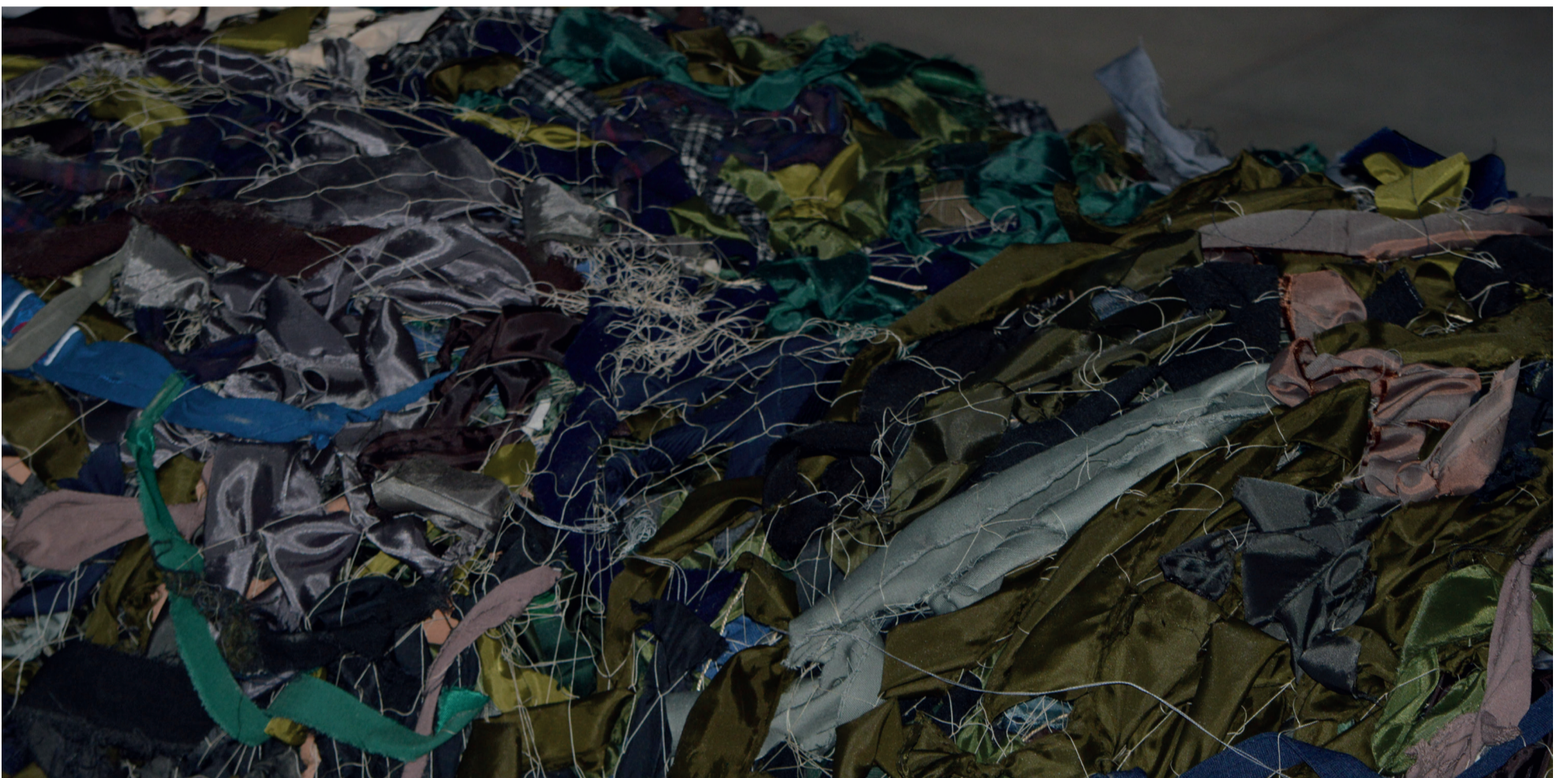

3 Вони плетуть сітку перемоги!..
СТОР.

5 Між двома бомбосховищами
СТОР.

8 Перші побачення з війною
СТОР.

Війна і **УжНУ**

Кожен із нас жив своїм життям до 24 лютого: хтось готувався до чергової лекції, хтось дописував останні абзаци виступу на конференцію, а хтось проходив практику за місцем призначення... Та той четвер ніби перевів у іншу, сюрреалістичну дійсність, яка, на жаль, ставала дедалі суворішою. Росія за підтримки Білорусі вторгнення 2014 року розширила до війни на всю територію держави. Безжально імперський лук натягнув свою загарбницьку стрілу на Україну.

Спочатку павук шоку почав плести страхітливую павутину. Та дуже швидко вона розірвалася завдяки згуртованості суспільства. Тут пригадалися слова французького письменника-мораліста Жана де Лабрюйєра. Ще в XVII столітті він мовив: «Якби людина вміла задовольнятися тим, що має, а не зазіхати на надбаня сусіда, вона б завжди насолоджувалася світом і свободою». Північний агресор цього вислову не зрозуміє. Як і того, чому, наприклад, 14 березня 1939 року Августин Волошин по радіо проголосив Декларацію незалежності Карпатської України. А ось українці, котрі століттями у своїй генетичній пам'яті відклали розуміння того, що таке «насолоджуватися світом і свободою», уже в новітній історії підтвердили свіжими феноменами боротьби за волю й незалежність. Насамперед кількома Майданами та захистом Батьківщини на сході держави з особли-

вим символом — обороною Донецького аеропорту, яка тривала, нагадаю, 242 дні! Утім, путінський режим і цих уроків не засвоїв. Як зазначив у газеті «День» (стаття «Деордизація Росії») голова правління Центру стратегічних досліджень Павло Жовніренко, «як би не змінювалася назва держави між Європою й Тихим океаном — Орда, Московське царство, Російська імперія, СРСР, РФ — її цілями завжди були й залишаються зовнішня експансія та придушення волі».

Отож і не дивно, що сьогодні кіборгами стали не тільки воїни ЗСУ, а й усі волелюбні громадяни України. Адже вони не здаються, чинять опір (нерідко в найнеймовірніший спосіб); кожен на своєму місці в міру власного бачення, розуміння можливостей захищає рідну державу, працює задля її Перемоги.

УжНУ — не виняток. Уже в перший день повномасштабного вторгнення росії в Україну в університеті було організовано навчальний процес в умовах збір речей для людей, котрі приїздять із зони безпосередніх бойових дій. Тут же наш заклад став готуватися до прийому переселенців з інших регіонів України. А в оперативному зверненні керівництва альма-матер, ученої ради та профспілкової організації чітко наголошувалося: «У цій психологічно складній і напруженій ситуації всі ми повинні діяти з гарячим серцем, холодною голо-

вою і непохитною вірою у міць та відвагу Збройних Сил України, підтримку наших друзів і союзників, не панікувати, виконувати свої професійні обов'язки».

Відтак було оприлюднено поради з протидії паніці в умовах війни, карту укриттів у місті (із позначенням сховищ і в корпусах нашого ЗВО), волонтерські організації, контакти обласного гуманітарного штабу та міського координаційного центру. В УжНУ стали надавати безкоштовну психологічну допомогу, прийнято перші понад півтори сотні переселенців, поширено рахунки для переказу коштів на потреби ЗСУ, запропоновано надавати стоматологічну допомогу, сповна запрацювала підтримка фронту та постраждалих цивільних. Наші викладачі й студенти плели маскувальні сітки, організували вивезення іноземних здобувачів фаху (у підсумку — понад 6000 осіб!), курси з початкової навчально-військової підготовки, проводили майстер-класи з надання першої домедичної допомоги, вступали до лав Товариства Червоного Хреста, територіальної оборони, інтернетвійська України, сприяли переміщенням студентам, викладачам, науковцям, переказували гроші, приносили речі. А ще допомагали загалом у волонтерському русі, облаштовували підвали житлових будинків під бомбосховища, виявляли й ліквідували мітки диверсантів... Особливо активно зарекомендували

себе ректорат і Волонтеріат УжНУ. Водночас на факультетах, у профспілці та в інших підрозділах били по ворогу, чим тільки могли. І продовжують бити!

Монолітність ужнівських скоординованих дій вражає. Потрібно було бачити й відчувати, як поруч плели сітку професорка філологічного факультету й студентка стоматологічного підрозділу, як на військовій кафедрі вчили давати відсіч окупантові, як Центр інформаційних технологій нашого вишу працює для бригади територіальної оборони Закарпаття, як на факультеті суспільних наук мобілізувалися для надання психологічної допомоги, навіть як волонтери нашого закладу піклувалися про чотириліпих друзів тих іноземців, котрі вимушено виїхали додому. Велика воєнна сага України поповнилася й достойною ужнівською вставкою!

...Небаченою за масштабами в Європі від часів Другої світової війни агресією, бездушним убивством цивільних, зокрема дітей, бомбардуваннями, знищенням мирної інфраструктури, блокадами, мародерством, зрештою, безперейним потоком цинічної брехні, орковий ворог дуже розізлив увесь український народ. А тому, як зазначив один із волинських бійців 51 ОМБр ще 2014-ого, «ми переможемо, бо вони мене сильно розізлили...» Вони розізлили кожного з нас...

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Потрібно бути готовим захищати рідну землю

Як в Ужгороді проводять вишколи

24 лютого наша держава відчула розподіл життя на «до» і «після»: хтось утратив домівку, близьку, рідну людину, хтось став волонтером чи військовим. Ми змінилися, об'єднавшись у масштабах усієї країни.

Як і більшість західних регіонів України, Ужгород став прихистком для десятків тисяч людей із гарячих точок. Однак протистояння з окупантом демонструє, що потрібно бути готовим до всього. Зокрема, уміти постояти за свою землю й у жодному разі не поступитися ворогу з

триколом. Саме із цією метою патріотична організація «Карпатська Січ» почала проводити регулярні вишколи для охочих у Боздоському парку. Раз у два дні люди різного віку та статі приходять учитися тримати зброю й поводитися з нею.

Інструктор вишколу — Іван Малетич. Він, працівник ДСНС, після військової служби в розвідувальній роті та безлічі вишколів, військово-патріотичних таборів почав викладати з 2015 року: «Мета — навчити азів, щоб за потреби люди мог-

ли взяти в руки зброю та впевнено захищати Батьківщину».

На вишколах — і студенти УжНУ, зокрема ПГК. 18-річний Дмитро (2 курс, майбутній юрист) розповідає, що востаннє тримав зброю в 10–11 класах, коли проходив військову підготовку. Юнак вірить: найближчим часом не доведеться застосовувати ці знання, бо впевнений в українській перемозі. Однак прийшов, аби згадати вивчене раніше й дізнатися щось нове. Притому зазначає: «Уважаю, кожному потрібні хоч базові на-

вички, особливо коли в країні така ситуація. Тому всім раджу відвідувати схожі заходи».

19-річний Анатолій (2 курс, теж майбутній правник) прийшов із друзями за компанію. Досвід — перший. Та студент певен: «Готовий у разі нападу на Закарпаття долучитися до сил тероборони. А поки — теорія й практика з макетами автомату Калашникова».

Під час вишколу поспілкувалася й зі студентом-програмістом Андрієм. Йому 19! Навчається в ПГК і вправно збирає та розкладає АК-74. Зізнається: прийшов

навчитися тактики й поведінки зі зброєю, бо у воєнних реаліях потрібно бути готовим до всього.

Ми, українці, сьогодні як ніколи єдині. Уже довели собі та світові, що ладні на все заради країни, адже сильні, нескорені. Військова справа нині є не просто предметом у школі, а знаннями, які можуть зберегти кордони не тільки та врятувати своє чи життя ближнього. Усе буде Україна!
Анастасія ШАПАР,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Воєнні думки...

Війна війною, проте навчання триває. Адже дає раціональне зерно свідомості, на відміну від того абсурду агресії, що маємо нині з боку російської федерації на теренах України проти цвіту генофонду нашої нації.

Першою зміною до традиційної аудиторної системи навчання стала пандемія коронавірусної хвороби, яка сприяла масовому переходу на дистанційні форми здобуття освіти. А в сучасних реаліях війни навчання через ці засоби — єдина панацея. У такому контексті слід відзначити оперативну реакцію керівництва університету, котре вчасно евакуювало іноземних студентів до безпечних місць за кордоном та продовжує надавати всебічну волонтерську допомогу, координує гуманітарні дії в межах між адмі-

ністративною, педагогічною та науковою діяльністю. Нині кожен робить максимально все заради спільної мети — відновлення територіальної цілісності України й здобуття миру.

Педагогічний процес під час навчання дещо важкий із психологічного погляду, адже ти, викладач, постійно міркуєш, як можеш наблизити перемогу; у думках оселилася тривога за громадян, котрі потребують особливої допомоги; хвилюєшся й за себе, родичів та близьких; зрештою, усвідомлюєш неочікуваність чергової повітряної тривоги... Тому слід зробити декілька глибоких вдихів і видихів, абстрагувати себе від інформаційного поля новин із лінії фронту, залишити холодний розум увімкненим та, зціпивши зуби,

донести матеріал до слухача навчальної програми. Існує безліч психологічних практик, які можуть допомогти очистити розум від тривоги. Між заняттями й після них щодня доводиться повноцінно виконувати й громадський обов'язок — волонтерити.

Вірю, що наша спільна перемога над рашизмом уже близько. Ми знову повернемося до звичного способу життя та відбудуємо Україну, яка буде гідною європейської державою в сім'ї Європейського Союзу.

Тарас ГРЯДІЛЬ,
асистент кафедри терапії та сімейної медицини факультету післядипломної та доуніверситетської підготовки, асистент кафедри внутрішніх хвороб медичного факультету № 2.

Військова кафедра продовжує курси з навчально-військової підготовки

Переважно молодь. Хлопці й дівчата. Але є й чимало інших представників вишу та мешканців міста загалом. Відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву», із 1 березня викладацький склад кафедри військової підготовки УжНУ розпочав заняття з навчально-військової підготовки. Вони охоплюють такі курси: «Вогнева підготовка» і «Стрілецька зброя». Як зазначив Василь Олійник, завідувач кафедри військової підготовки, заняття відбуваються на трьох локаціях. Тут фахівці знайомлять зі стрілецькою зброєю, її механізмами; навчають, як правильно тримати автомат і стріляти з нього, щоб насамперед захистити себе та Батьківщину від ворога.

Охочих займатися є чимало. Розпочинали з 25–30 осіб. Відтак уже на третій день кількість слухачів збільшилася до 140–150.

Олексій, студент кафедри військової підготовки, який допомагає відвідувачам, зазначив: «Якщо людина вперше тримає автомат, то для неї це — нове. І потрібно дати розуміння, як працювати зі зброєю, які її принципи роботи, як розбирати та збирати. Первинні навички дадуть можливість упевненіше почуватися, якщо доведеться застосовувати їх для знищення ворога».

Контингент слухачів різний. Зокрема, дехто проходив початкову військову підготовку ще в школі в радянський період і хоче просто оновити в пам'яті вже відоме. Так, ужгородка Галина розповіла: «Я прийшла для того, щоб згадати. І в разі чого... На цей момент за внутрішнім світом не збираюся нікуди йти. Тому що Ужгород — край України. Тобто якщо, не дай Боже, обласного центру Закарпаття торкнеться, ну хоч би, як казали в радянські

часи, по-партизанськи, то важливо згадати, як користуватися».

Є на заняттях і ті, хто вперше взяв до рук зброю. Скажімо, Марія, гід в Ужгороді, говорить: «Я взагалі планувала йти на військову кафедру, навіть незважаючи на всі ці події. Адже йдеться про мою безпеку та безпеку людей, котрі поруч. Ці курси надали впевненості. І навіть коли закінчиться війна — у країні лишиться багато зброї. Потрібно розуміти, що з цим робити. Вона може опинитися будь-де. Її можуть брати до рук діти, загалом люди, які не розуміються на зброї. Отож такі навички знадобляться не лише під час воєнних дій».

Заняття на військовій кафедрі можуть відвідувати всі громадяни України з 9.00 до 11.00. Потрібно мати лише документ, що посвідчує особу.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Медики УжНУ — країні!

ЗСУ обороняють країну на фронті, охочі в теробороні захищають від диверсантів та мародерів, волонтери — головна артерія гуманітарної допомоги, а хтось не припиняє працювати та сплачувати податки, залишаючись хребтом теперішньої економіки. Кожен робить, що вміє та може. Прикладом цього є медичний факультет альма-матер.

Як розповів заступник декана Олег Девіняк, близько 50 студентів надають медичну, гуманітарну допомогу та психологічну підтримку іноземцям і вимушеним переселенцям на КПП в Ужгороді, у Малому Березному, Малих Селменцях, у Чопі та на чопському вокзалі. Не осторонь також викладачі

підрозділу, які чергують у пунктах розміщення людей та пунктах пропуску на кордонах.

Крім того, на медичному факультеті тривають тренінги з основ практичної медицини в умовах воєнного стану. Як зупинити кровотечу, накласти джгут, забезпечити правильне дихання й урятувати при переохолодженні — ці та інші навички екстреної допомоги впродовж 5 годин відпрацьовує група з 10 осіб.

Кількість громадян, які вже пройшли підготовку, перевищила сотню. Пишаємося студентами та викладачами медичного факультету. Слава Україні!
За інформацією медичного факультету.

Пара за межами фантастики

«...якщо всі в безпеці — можемо проводити заняття»

Фразу, винесену в підзаголовок, мовили... студенти. Уявіть собі! Усі ж пригадують неписане правило 15-и хвилин. Якщо викладач не з'явився за цей час, молодь зі швейцарською точністю й спокійною совістю полишає пару. Але тепер ми живемо в історії, творимо її. Тільки згадайте доленосні випадки, які вже стали легендами: Баба Надя і її плакат для окупантів; дрон та банка закруток; зрештою, послання з точними координатами, куди відправили «руській корабель» військові з острова Зміїний. Насмілюся нескромно сюди дописати ужнівців. Другокурсники відділення журналістики дуже спрагли знань. Бо ж навіть у підвальних приміщеннях готові гризти граніт науки. Далі мовою очевидців...

Віталіна Чулей розповідає: «Була дисципліна «Норми акцентуації в журналістській практиці». До пари залишалося кілька хвилин, і в цей час пролунала повітряна тривога. Викладачка написала, що маємо бути в укриттях. Однак ми колективно вирішили: якщо всі в безпеці — можемо проводити заняття. Галина Василівна погодилася! Відверто, відчувалося її занепокоєння, але такі розпочала з нами заспокійливий діалог. Разом зробили вправи на дихання. Справді допомогло. Але після того, як моя колега сказала, що повідомили про нові ракети в нашому напрямку, — стало лячно. У такі хвилини відчуваємо, наскільки важливими є буденні справи, зустрічі з друзями, навчання,

можливість спокійно поговорити. Потрібно цінувати все».

Це був перший досвід проведення пари в умовах оголошеної повітряної тривоги. Її особливо пам'ятатиме Галина Шумицька, докторка філологічних наук: «Оскільки викладачі й студенти мали чітке розпорядження від завідувача кафедри на такий випадок, то вирішила вже на пару не заходити — озватися студентам у телеграм-групі. Проте випередили. Кажуть: ми на занятті... Почала швидко розгортати планшет. А там вони — мої студенти... Дуже змінилися: обличчя за ті два тижні, поки не бачилися, подорослішали, погляди зосереджені, світлі. Перепитала, чи всі перебувають у безпечних місцях. Ми почали працювати. І раптом одна зі студенток вигукнула: по нас ударили ракетами — залишилося зовсім мало часу!! Їй писав хтось авторитетний для неї й добре обізнаний. Тоді ми почали дихати разом. Дихальні вправи вивчаємо зі студентами для розвитку фонаційного дихання, що є запорукою доброго голосотворення. Але цього разу це було щось значно більше. Щось значно глибше. Щось значно важливіше. Потім розповідала притчу про Жінку й Вождя-воїна. Я дякую моїм вихованцям за цей безцінний досвід. Ще раз переконалася в оптимізмі нашої молоді, яку дуже люблю!».

Ось так і навчаємося... Здобувати знання, гуртуватися, підтримувати одне одного.
Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Вони плетуть сітку перемоги!..

...Неділя, 27 лютого. Близько 14.00. Після монтування сюжету на телебаченні й Божої служби з молитвою за Україну та панахидою за вбитими воїнами, просто громадянами забігаю до серцевого приміщення УжНУ — ректорату. Тут не просто людно. Поруч працюють десятки викладачів, студентів, мешканців Ужгорода загалом, до яких прилучаються й переселенці. Усі «воюють». Адже це теж хай маленький, але внесок у велику перемогу над загарбником. Більшість плетуть маскувальну сітку. Але не тільки нею займаються. Далі — лише мовою коментарів і світлин...

Мирослава Лендьел, про-ректорка УжНУ з науково-педагогічної роботи: «У перший день війни Ужгородський національний університет самоорганізувався й використав великий козир — Волонтеріат. Це є неформальна мережа працівників, студентів, викладачів, які відгукуються на виклики сьогодення. У цьому наша сила порівняно з росіянами, бо ми здатні до згуртування та прийняття нестандартних рішень. Вирішуємо проблеми в міру надходження. Серед інших волонтерських організацій, мені здається, ми знайшли свою нішу. Допомогаємо переселенцям поселятися в гуртожитки,

нашим військовим зі 128-ої бригади. Також довелось взяти на себе координацію тимчасового переїзду до нас іноземних студентів зі Сходу й Півночі України, котрі намагаються залишити зону військових дій. Не існує ієрархії. Виникає завдання — публікуємо його в мережах. І вражені, наскільки студенти, викладачі, загалом працівники вишу, ужгородці готові допомагати. Тобто збираємо речі для переселенців, для потреб військових і допомагаємо іноземним студентам, які хочуть виїхати з території України. Це три напрямки й наші сила, креативність, єдність».

Ганна Мелеганіч, доцент-

ка кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій УжНУ, директорка Центру сталого розвитку, представниця Волонтеріату: «Щойно сплели сітку довжиною 50 метрів. Робили її 13 годин. Цілу суботу й половину неділі. Загалом у нас працює понад 100 людей. Конкретно над сіткою — від 20 до 30 осіб. 4–5 ріжуть матерію та одяг відповідного кольору, а решта — плетуть. Спочатку ми самі закупили текстиль. Але виявилось, що це тільки краплинка в морі. Почали контактувати з іншими. Ходимо на наради з участю заступника голови Ужгорода. Міський штаб, волонтери... З усіма підтримує-

мо зв'язки. Першу сітку надав Рух підтримки закарпатських військових. Другу — Волонтери Закарпаття. Настрій у нас позитивний, бо можемо і допомогти, і відволіктися від жахливої дійсності. Умикали патріотичні пісні, підспівували. Нам приносять печиво, бутерброди. Отож заощаджуємо час на обід. Працюють і студенти, і викладачі, і діти, мешканці міста, уже приєднуються переселенці. Загалом це — ініціатива УжНУ. Реагуємо на запити сьогодення».

Ольга Гвоздяк, професорка кафедри німецької філології: «Зараз я думаю про те, що наш народ — згуртований, міцний, наскільки зумів швидко об'єд-

натися в такій життєвій ситуації. А тому перемога — за нами. Окремий уклін воїнам за їхній героїзм, що захищають нас!»

Олеся Барчан, доцентка кафедри журналістики: «Якщо ми хочемо перемогти, то кожен повинен засукати рукава й ставати до роботи. Сьогодні я тут і розумію, що переможемо».

Анжеліка Карбованець, студентка 3 курсу стоматологічного факультету: «Чим тут добре? Удома не сидиш, не панікуєш. Береш усе у свої руки й допомагаєш рідній країні, щоб вона вистояла. Робимо свій внесок в історію».

Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».

По ворогу б'є й профспілка

У зв'язку з повномасштабним вторгненням росії в Україну й запровадженням воєнним станом у нашій державі профспілкова організація УжНУ не залишилась осторонь допомоги народу в цей скрутний час. Як зазначила голова первинної профспілкової організації викладачів і співробітників університету Тамара Суран, аби підтримати людей, наблизити перемогу над ворогом, було вирішено діяти методом адресної допомоги. Зокрема, передано для потреб 128-ої окремої гірсько-штурмової бригади потрібні речі: шкарпетки, запальнички, ліхтарики тощо.

Крім того, на прохання військових виділено 50 тисяч гривень для закупівлі медикаментів та предметів першої необхідності, а також перераховано 100 тисяч. Ще з ініціативи

профспілки факультету міжнародних економічних відносин, яку підтримали і в інших підрозділах, раніше закуплені подарункові сертифікати до свята передадуть на потреби жінок, котрим цього найбільше не вистачає.

Фактично у вигляді допомоги вже скеровано майже 156 тисяч гривень українцям та війську. Первинна профспілкова організація викладачів і співробітників координує свої дії спільно з Волонтеріатом альма-матер.

Коли цей матеріал уже готувався до друку, Т.Суран уточнила для редакції: «За нашими з вами рішеннями, рішеннями президії та профкому викладачів і співробітників УжНУ у зв'язку з нагальною потребою надання війську України фінансової та гуманітарної допомоги задля відсічі збройної агресії РФ проти України ППО

альма-матер надала підтримку українській армії на загальну суму 155 567, 37 грн, а саме:

- удалося придбати речі першої необхідності для потреб 128-ої окремої Закарпатської гірсько-штурмової бригади на суму 5 834, 00 грн;
- закупити лікарські пре-

парати та медичні засоби для потреб 128-ої окремої Закарпатської гірсько-штурмової бригади на суму 49 733, 37 грн;
- надати фінансову допомогу 128-ій окремій Закарпатській гірсько-штурмовій бригаді (переказали 100000 грн на рахунок 528201720313281001302006394).

Дякую факультетам за ініціативу передати речі першої необхідності, придбані за подарункові сертифікати, захисникам України. А це — ще 100 000 грн.

Будемо й у подальшому в співпраці з Волонтеріатом університету та Рухом підтримки Закарпатських військових робити посильний внесок у наближення перемоги над російським агресором. Разом ми непереможні! Бажаю всім мирного неба! Слава Україні!»

Володимир ТАРАСЮК, «Погляд».

18 березня про-ректорові з навчально-виховної роботи (2005–2007), директору та засновникові Науково-дослідного інституту україністики імені Михайла Мольнара, професорові філологічного факультету Любомирові Белею виповнилося 60 років. Пам'ятаємо...

Щонайменше – виграти час. Щонайбільше – зберегти життя

Майстер-клас від Червоного Хреста

Про те, що можна зробити до приїзду швидкої, використовуючи підручні засоби, українці важливо знати сьогодні. Представники Товариства Червоного Хреста України регулярно проводять безкоштовні майстер-класи з надання першої домедичної допомоги. Цього разу завітали до ректорату альма-матер.

Марина Тафій із кафедри генетики, фізіології рослин та мікробіології зізналася: «Хочеться навчитися, як надавати

першу домедичну допомогу в разі потреби, зважаючи на ситуацію в країні, аби допомогти бодай собі, рідним чи сусідам». А п'ятикурсниця факультету історії та міжнародних відносин Віра Мойсюк констатувала: «На Півдні, у Центрі, на Сході помирають люди. І думаю, поки ми тут, на Заході, маємо таку можливість навчитися, спробувати на манекенах, а не на живих людях і не в стресових умовах, то цією можливістю слід скористатися. Зупиняти кровотечі,

робити штучне дихання – те, що необхідно знати кожному».

У жодному разі не можна надавати першу домедичну допомогу медикаментами. Але будь-яка поміч є важливою. Коли фізично нічого зробити не можна, варто бодай говорити з потерпілим. Психологічна підтримка – теж елемент медичної допомоги, наголошувала тренерка Маріанна Кожанова. І акцентувала, що варто не забувати про власну безпеку: «Ось уявіть... Побачили перед

собою особу, котра лежить, не рухається. Алгоритм дій у кожного з вас як рятувальника має починатися тільки з одного – упевненості у власній безпеці».

Тож передусім слід оглянути місце події; оцінити, що трапилося, та переконатися: нічого не загрожує. Небезпека може бути різною: обірвані проводи, токсичні гази, їх випаровування, обвали, вогонь, міни, вибухові засоби, вода тощо...

Крім того, важливо перевірити, чи поруч є ще люди, котрі

можуть надавати першу допомогу, аби розділити обов'язки. Якщо ж доведеться діяти самотужки – слід захистити насамперед себе. «Не підходьте ближче до постраждалого, ніж на відстань витягнутої руки. Адже необхідно буде зреагувати в тому випадку, якщо на вас замахнуться. Потім обережно торкніться плеча й поставте чітке закрите запитання: «Вам потрібна допомога?» – мовила М.Кожанова.

Тільки після того можна перейти до визначення життєво важливих показників. І це, за останніми європейськими стандартами, не пошук пульсу, зауважила тренер: «Не витрачайте понад 10 секунд на пошуки життєво важливих показників. За цей час маєте визначити дихання потерпілого. Бо якщо є дихання, то є й серцебиття. Що означає відкрити дихальний шлях? На грудну клітку потрібно легко натиснути, 10 секунд; тоді, як почули шум, побачили на грудній клітці більш ніж два дихальні цикли, це означатиме: потерпілий живий».

Утім, якщо в людини є кровотеча – насамперед слід локалізувати її. А далі перейти до перевірки дихання. Після визначення життєво важливих показників наступний крок – виклик швидкої. А правильно надана допомога прискорює одужання. І кожен із нас – потенційний рятувальник.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Telegram-чат «рулить»!

Волонтери й представники альма-матер

Укотре доводимо, що в нашому університеті навчаються небаїдуші. Адже разом ми – сила. Так, об'єднавшись навіть дистанційно, студенти допомагали, чим могли. Олександр Баран, голова профкому УжНУ, в. о. голови студради Ярослав Шелемба та голови профкомів і студрад на факуль-

тетах разом з іншими волонтерами за допомогою telegram-чату збирали найнеобхідніше для потреб вимушених переселенців. О.Баран каже: «Розповсюдили інформацію через чат профкому у факультетських групах. Охочих виявилось понад 270. Не всі перебувають в Ужгороді, тому дехто підтримував інфор-

маційно та шукав гуманітарну допомогу у своїх локаціях; хтось поширював новини, які вважав потрібними».

Насамперед допомагали тим, хто знайшов тимчасову домівку в підрозділах УжНУ. Також публікували інформацію про збір коштів та речей для армії. Відповідний пункт організував Волон-

теріат та адміністрація УжНУ в приміщенні ректорату. Завдяки чату з'явилася можливість максимально реагувати на потреби. Це ще раз доводить: людяність та взаємодопомога – дві посестри, які завжди допоможуть знайти вихід зі складної ситуації.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Іноземні здобувачі фаху в УжНУ успішно дісталися до дому й висловили вдячність університетові за сприяння в організації безпечної повернення до своїх країн.

За казкою «Рукавичка» у зовсім не казковий час реальності

Якою має бути аптечка надзвичайної ситуації?

Невелика, неважка, утім, умістити слід усе найнеобхідніше, мов у рукавичку з одної дитячої казки. Якою має бути аптечка кожного громадянина на випадок надзвичайної ситуації? Цього навчали на черговому майстер-класі в Ужгородському національному університеті.

Організаторка – четвертокурсниця спеціальності «Фармація», представниця медичного факультету у волонтеріаті альма-матер Марія Юріна – розповіла: «Уважаємо це доцільним, оскільки кожен повинен скласти собі аптечку, адаптовану до надзвичайної ситуації. Я орієнтуюся на рекомендації Міністерства охорони здоров'я. Воно пропонує коригування в тому, що має бути в аптечці та як правильно її вмістом користуватися».

Аптечка складається з двох таких собі умовних частин: лікарські препарати й медичні засоби. Якщо в людини є певні хронічні захворювання, схильність до алергії або інші особливості, то необхідно поставити ці життєпідтримувальні засоби.

Звичайно, зробити запаси на рік уперед нереально, проте на деякий час можна. Важливо не забути про препарати, які знижують температуру (вона ж може підвищитися і через стрес!) А ще добре завжди мати під рукою знеболювальні. До того ж у різних формах. Найшвидше діють ін'єкції. Ліки проти алергії, мазь від укусу комах, сорбенти, противірусні – усе це також потрібні складові аптечки. Неодмінними є й антисептики: і на спиртовій, і на водній основі. «Усім відомий перекис водню. Багато людей вважають його панацеєю, мовляв, він там пошипить – і всі бактерії зникнуть. На жаль, ні. В аптеках краще просити відповідні засоби на основі хлоргексидину», – зауважила М.Юріна.

Інший блок – медичний. Бинти еластичні, стерильні й нестерильні (але якщо немає, то згодиться навіть чиста тканина), серветки, що частково зупиняють кров... І звісно, джгут. Слід записувати час його накладання, щопівгодини послаблювати.

Крім того, в аптечку варто поставити термопокривало, но-

жиці, пінцет, медичні рукавички. За бажання – доповнити заспокійливими, утім важливо не перенавантажувати свій рятувальний мінічемодан. І головне: він ніколи не міститиме всього, що може знадобитися. Тому панікувати не варто. Натомість більш-менш пристосувати для себе та рідних.

Організаторка тренінгу поділилася й QR-кодом, за яким можна докладніше ознайомитися з рекомендаціями МОЗу щодо збору аптечки. Покликання доступне і у фейсбуку на сторінці Волонтеріату УжНУ.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Між двома бомбосховищами З ужнівських буднів воєнного часу

Завершується пара... Дзвінок із кафедри: «Юрійовичу, постарайтесь якомога швидше прийти для вирішення робочого питання». І тут же другий дзвінок... Необхідно виручити колега із телебачення: піти на зйомку сюжету. Благо, до наступної лекції є достатньо часу — «вікно». Дорогою обмірковуємо логістику маршруту. Так за якийсь час опиняюся в навчальному корпусі на «БАМі». Велика кількість людей на першому поверсі насторожила. Невипадково: тривога! Потрібно йти в укриття.

Спускаюся. Тут уже один із проректорів, один із деканів, колеги з різних підрозділів та навіть переселенці. Вітаюся. Бачу й безпосередньо своїх кафедралів. Оперативно піднімаюся на четвертий поверх, беру папір і ручку, так само швидко спускаюся, вирішую

вже в укритті актуальне питання й прохаю поділитися думками «з приводу» доцентку кафедри журналістики Галину Шаповалову. Розповідає відверто: «Коли чую сигнал тривоги, одразу поспішаю в бомбосховище головного корпусу нашого університету. Звичайно, почуваюся тривожно, хвилююся за рідних, друзів. Але в укритті бачу знайомі обличчя колег, студентів, сусідів і трохи заспокоююся. Поступово бомбосховище перетворюється на тимчасовий прихисток для великої кількості дорослих та дітей, де в хаосі зароджується порядок: волонтери пропонують воду, приносять ковдри, розподіляють каремати, ставлять додаткові стільці, лавиці... Надзвичайно розчулює, коли люди приносять із собою домашніх тваринок. Так сидимо, розмовляємо, дрімаємо, іноді

сміємося, чекаємо на скасування тривоги й віримо в Збройні Сили України, у всіх захисників нашої держави та в Перемогу».

«Переварюю» сказане, паралельно поглядаю на годинник: час бігти на брифінг! На запитання однієї з колег: «А як же тривога?» ніяково низую плечима: є ще й журналістський обов'язок. Отож на свій страх і ризик із молитвою в думках спускаюся вниз, у місто. На півдорозі мене «ловить» новий телефонний дзвінок: через ту ж тривогу захід скасували, а отже, зйомки вже немає.

Удруге підкорююся порадам воєнного часу й спускаюся в інше обладжане бомбосховище УжНУ (благо, був поруч!). Водночас обмірковую новий життєвий «історичний» досвід: це ж так треба, щоб під час однієї тривоги побувати одразу в двох спеціалізованих укриттях!

На місці. Озираюся довкола. Як і в першому випадку, чисте й доволі надійне, дещо лабіринтне приміщення з кількома десятками людей. Переважно колег. В очікуванні прислухаюся до того, про що говорять. Анатолій Штимак, начальник навчальної частини, улаштовує імпровізований інструктаж за темою, чому і як саме потрібно реагувати на сигнали сирени. Маріан Токар, директор НДІ політичної регіоналістики, розмірковує про расизм як сучасну форму фашизму. Мирослава Лендєл, проректорка з науково-педагогічної роботи, розповідає, як перед сигналом тривоги проводила пару... І нарешті: відбій!

Тут же університетське життя починає оживати сповна: Ірина Фалач, керівниця відділу кадрів, поспішає сходами у своїх справах. Василь Міщанин, доктор історичних наук із ка-

федри модерної історії України та зарубіжних країн, береться за звичну для себе роботу: із перших днів війни опікується доставкою питної води для переселенців, котрі проживають у гуртожитках рідного вишу. Юрій Млавець, заступник декана з наукової роботи факультету математики та цифрових технологій, теж продовжує волонтерити — запаковує коробки з товарами й речами для відправлення адресатам. Ігор Прохненко, директор НДІ карпатознавства, показує, як ужнівський музей виконує функції гуманітарного складу, захоплюється злагодженою роботою ректорату й волонтерів та розповідає: вигулюючи собак, ще допомагає охоронцям — «патрулює» біля однієї з найголовніших будівель УжНУ. Принагідно проводить до волонтерок-бджілок.

Далі вже розповідає Крістіна Товт, помічниця ректора: «Роботи вистачає. Приймаємо гуманітарний вантаж, розфасовуємо, сортуємо, відправляємо далі за призначенням у різні куточки України. Регулярно об'їжджаємо гуртожитки, забезпечуємо переселенців необхідним. І регулюємо процес поселення». Прагну взяти коментар іще в Олександра Рогача, проректора з науково-педагогічної роботи. Та він скромно відмовляється, зауважуючи: колегині практично все основне сказали!

Тим часом прибуває «польова кухня» до волонтерів. Отже, з'являється час для гарячого обіду й хоч невеличкого передиху в неймовірно насиченому робочому ритмі воєнного часу. Бажаю смачного, поглядаю на годинник, виходжу з будівлі, попереджаю перший курс, що пара такі після тривоги «встигається».

Дорогою ж іще раз перебираю в пам'яті обличчя ужнівців у бомбосховищах. Одні колеги усміхнені (чудовий релакс від тривожного стану!), інші зосереджено серйозні, ще інші просто відволікаються переглядами телефонних сповіщень чи п'ють каву. Але... жодної паніки! Тому ми переможемо, навіть ховаючись у бомбосховища. Адже житимемо! Відповідно продовжимо працювати задля перемоги. Кожен на своєму місці...

Володимир ТАРАСЮК,
доктор історичних наук із ка-

«Погляд».

Відійшов у засвіти Іван Чаварга

8 березня на 87 році життя перестало битися серце кандидата історичних наук, доцента громадського діяча, патріота своєї держави І.Чаварги. Іван Михайлович народився 18 травня 1935 р. на Вели-

коберезнянщині, у селі Гусний. Спершу закінчив початкову школу на малій батьківщині, у 1954 р. — Воляську середню школу. Відбув строкову службу. У 1957-ому вступив на історичний факультет УжДУ, навчався до 1962 року.

І.Чаварга віддав альма-матер 50 літ. Відповідав за заочне та вечірнє відділення. Обіймав посади проректора з наукової роботи, завкафедри політичної історії, доцента кафедри історії України. У співавторстві видав дослідження «Смерть президента: (Останні дні життя і смерть президента Карпатської України Августина Волошина)» (Ужгород, 1995).

Колеги зазначають, що науковцю добре давалася педагогічна діяльність. Відповідально й конкретно викладав курси «Політична історія», «Історія України» та спецкурси.

Колега вів активну громадську роботу. Голова правління Закарпатського обласного відділення культурних зв'язків з українцями за кордоном; член президії Закарпатського обласного відділення Товариства дружби і культурних зв'язків із зарубіжними країнами; учасник хорової капели «Боян»; голова ветеранів та голова комітету старійшин Міжнародної асоціації випускників УжНУ.

Про працелюбність засвідчують неодноразові відзнаки з боку керівництва й не тільки. Нагороджений медалями: «За доблесну працю» (1970) і «Ветеран праці» (1984).

І.Чаварга виховав разом із дружиною Єлизаветою Амброзівною синів — Віктора та Михайла. Був чудовим дідусем п'ятьох онуків і двох правнуків. Шанобливо ставився до нашої газети, допомагав із темами матеріалів про ветеранів війни та праці.

Співчуваємо рідним. Нехай Іван Михайлович спочиває у світлій пам'яті з миром!

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

У помешканнях Ужгородського національного університету тимчасово проживає більш ніж 1300 тимчасово переміщених осіб, із них третина — діти. Загалом студмістечко альма-матер прихистило понад 3 тисячі людей. Робимо все, що в наших силах, аби допомогти кожному з постраждалих.
Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ.

Із бомбосховища гуртожитку № 2... Про волонтерів-іноземців

Надпис «Сховище» із відповідною стрілкою, що вказує напрям руху, першим упадає в око, коли пройти крізь пильну охорону одного з гуртожитків УжНУ. А далі просто втрачаєш лік хвилиною. За дверима воно — укриття, яке поки, на щастя, слугує акумулятором збору й розподілу гуманітарної допомоги. Позитивний електрод у вигляді волонтерської активної роботи

й негативний через хвилювання за країну, стрес занурені в електророліт війни, що гострим лезом врізалася в шкіру реальності XXI століття.

Проте ми не одні... Думка стає чіткішою, коли чуєш навколо різні мови. Зате завдання в усіх однакові: допомагати вимушеним переселенцям, багато з котрих оселилися й у гуртожитках альма-матер. Поряд із місцевими до

волонтерства самотужки долучаються також друзі з інших країн. Дві сестри із Чехії тільки-но почули про війну в Україні — одразу ж вирушили до Ужгорода. Забезпечує їм переклад і координування заступниця директора Наукової бібліотеки УжНУ Вікторія Воробець. «Це — Юдіт (на фото — у вишиванці — прим. авт.). Вона викладала чеську мову в нас у 2019 році. Я ходила

до неї на курси. Тепер зателефонувала мені й повідомила, що їде до Ужгорода із сестрою-близнючкою. Одна — філолог, інша — фотограф. Але функції в дівчат нині геть інші: закуповують необхідне для переселенців, котрі мешкають у гуртожитках».

Крім того, волонтерки із Чехії постійно подають запити до своєї рідної країни щодо потреб для тих, хто був змушений покинути рідні домівки. Допомагають і людям, котрі хочуть перетнути кордон, сортують зібрані речі, продукти...

Юдіт розповідає: «Насамперед координуємо допомогу на словацькому кордоні. І перекладом, і пошуком людей у Чехії, котрі приймають переселенців. Дуже добре, що ми проживаємо саме тут, у гуртожитку, поряд із тими, хто змушений тікати від війни. Адже таким чином маємо контакт із ними, можемо безпосередньо дізнатися про потреби. Також допомагаємо з гуманітарними вантажами, аби вони раптом не застрягнули на кордоні». Своєю чергою, сестра Ольга доповнює: «Дуже хаотичним є наш розпорядок дня. Увесь час реагуємо на телефонні дзвінки. Іздімо то на кордон, то на закупівлю — коли куди потрібно».

Дівчата зізнаються: висна-

жуються більше не фізично, а морально. Проте бажання допомагати перемагає. І продовжують сортувати речі — власне, завершувати справу, яку залишили на мить, доки спілкувалися зі мною.

...Хвилина спостережень за діями чеських волонтерок (а ті дії чимось схожі до будівництва мурашника, де кожен «маленький» робить велику справу) — і до мене підходить Вран Крег. Згодом познайомились: американець, родом із Лос-Анджелеса. В Україні 2 роки. «Жив у Рівному. Почув бомбардування. Я в минулому військовий, до речі... Вирішив їхати до Ужгорода. Зараз тут допомагаю. Активував програму, яка займається донаткуванням криптовалюти. І використовую її, щоб придбати, наприклад, ліжка для переселенців, купив пральну машинку, їжу — хочу робити, що в моїх силах», — каже чоловік.

Усе це — лише частина добрих у стінах альма-матер історій, яких ще багато чутимемо й переказуватимемо наступним поколінням. І неодмінно це будемо робити. Зовсім скоро! Тільки б мирне небо чимдуж споглядало на рідну Україну...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Українська асоціація нейрохірургів переказала майже всі свої кошти для потреб ЗСУ. А це — понад мільйон гривень. За словами експрезидента асоціації, ректора УжНУ Володимира Смолянки, зазначені гроші — внески членів асоціації та спонсорів — були виділені після обговорення на секретаріаті організації.

Конференція... під обстріли До 80-річчя Петра Скунця

Це була конференція, до якої на кафедрі української літератури ретельно готувалися. Та якби ж усе просто! Перше випробування — червона карантинна зона. Проте рішення знайшли одразу: онлайн-формат. А друге випробування стало насправду громом повномасштабного вторгнення росії серед ясного неба України. Проте захід таки відбувся. Скромно, дистанційно й із мінівиставкою, присвяченою Петрові Скунцю з нагоди його 80-річчя.

Відомий поет, перекладач, журналіст, громадський діяч, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка помер ще в 2007-ому. «Цьогоріч кафедра української літератури проводить два вагомні наукові заходи. Це — конференції до

80-річчя від дня народження Петра Скунця й до 100-ліття від дня народження Івана Чендея. Оскільки обидва травневі, народжені 20 числа, то ми вирішили все ж розмежувати вшанування таких величезних постатей», — каже Оксана Кузьма, доцент, завідувач кафедри української літератури.

Власне до заходу дистанційно долучилося близько півсотні учасників із різних куточків України (Мелітополя, Києва, Дрогобича...), а ще — із за кордону (із Ніредьгазького університету). «У подібних заходах маємо завжди потужну підтримку з Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка. Саме в такій творчій та науковій колаборації ми й запланували захід», — додає Оксана Юрїївна.

На пленарному засіданні

учасники запропонували розмаїття творчого обдарування Петра Скунця та окреслили в доповідях різні грані відомої постаті. О.Кузьма лаконічно мовить: «Це — людина із філософським складом мислення. Її творчість давала можливість зануритися в глибини свого «я». Ще Петро Скунець не міг оминати питання національного буття, українського державотворення. Мав україноцентричну позицію в усі часи. Петро Миколайович був надзвичайно чесним у своєму поетичному слові».

До 80-річчя П.Скунця долучилися також студенти. У соцмережах тривав поетичний флешмоб. «Юні філологи декламували вірші поета й публікували дописи. Цікавий формат! І захопливіше дивитися відео з прочитанням поезії, а не просто її самостійно проглядати», — поділилася враженнями другокурсниця Ірина Місяйло.

До речі, П.Скунець також свого часу закінчив філологічний факультет Ужгородського університету. І є автором гімну вишу, який починається так...

*У древнім граді
над рікою Ужем,
Де чути кроки
пройдених століть,
Наш рідний вуз,
Як батько, небайдужий
Духовною твердинею стоїть...*

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Про Карпатську Україну

Доктори історичних наук, професори УжНУ Микола Вегеш і Сергій Федака продовжили співпрацю, видавши наукову роботу «Державотворчі процеси в Карпатській Україні (1938–1939). Хронологія подій. Бібліографія».

Видання присвятили 83-літтю проголошення незалежності Карпатської України, доповнивши працю, яка побачила світ 2021 року.

У блоці «Хронологія подій» чітко й послідовно окреслено події з 9 березня 1937 року до 23 березня 1939-ого. Окремі розділи присвячені передісторії Карпатської України, становленню автономної державності (11 жовтня — 2 листопада 1938 р.), її зміцненню (3 листопада 1938 — 12 лютого 1939 р.), творенню передумов (13 лютого — 13 березня 1939 р.) та проголошенню незалежності (14–18 березня 1939 р.). У розділі «Бібліографія» подано 6150 публікацій з історії Карпатської України (на 2800 більше ніж у попередній версії).

Таким чином, у книжці повніше висвітлено доленосні державотворчі процеси в Україні, проголошення незалежності напередодні Другої світової війни. І нині ми вкотре боремося за Незалежність. Обов'язково переможемо!

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

Пішов із життя Йосип Даньків

16 березня перестало битися серце кандидата економічних наук, професора, заслуже-

ного економіста України Йосипа Якимовича Даньківа.

Видатний учений народився 4 лютого 1946 року в селі Берлин Бродівського району, що на Львівщині. Пропрацював на рідному економічному факультеті нашого вишу понад 50 років. Із них 27 (із 1994 до 2021-ого) обіймав посаду завідувача кафедри обліку і аудиту. Виховав не одного кандидата наук. Кафедра та загалом університет висловлюють щирі співчуття рідним, друзям із приводу невивірної втрати.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Усе — задля усмішки дитини

Безкоштовні майстер-класи, театральні вистави, фітнес, англійський клуб та анімаційні програми

У складний воєнний час необхідно потурбувати не тільки про ментальне здоров'я малечі. І добре, що є люди, які віддають час, сили, креатив, зрештою, приміщення. До ініціативи підтримувати діток, котрі вимушено переселені з рідних домівок, долучилася й Андріана Снарська, магістрантка відділення журналістики. За словами дівчини, Яна Смоляр та Еліна Біцуля, власниці території дитячих свят і розваг «PlayTime», стали кураторами допомоги з дітьми в ресторані «Дельфін». Згодом приєдналася як третій куратор і наша студентка. Головна мета — трохи розважити, відволікли малечу, доки батьки зможуть поїсти в організованій їдальні цього ж закладу.

А.Снарська каже: «Ми закликали в соціальних мережах долучитися всіх небайдужих. Охочих виявилось багато, за що дуже вдячні. Крім того, Яна та Еліна облаштували окрему

локацію для дітей-переселенців, аби ті мали де погратися. У цьому посприяв власник кафе-кондитерської «Смаголіно». Тут організуємо щось на зразок гуртків за розкладом. Є фітнес-години з тренером для матусь і дітей, майстер-класи, аніматори-волонтери, які не дають сумувати, навіть театр».

За словами дівчини, у «Дельфіні» підготували творчу зону, де дітлахи можуть виготовити листівки, скласти оригами, змайструвати браслети, помалювати, поліпити з пластиліну. Також волонтери (часто долучаються й самі переселенці) грають із малечю в настільні ігри. А ще в закладі постійно працює психолог. У «Смаголіно» облаштована м'яка зона, є окремих стіл для складання леги, виробів, ліпки.

На запитання, чому волонтерить, майбутня журналістка відповідає так: «Вирішила допомагати, бо це те, що я вмю, — гратися з дітьми. Мене така

діяльність заспокоює. Та й можу подарувати малечі усмішку, дістати її у відповідь, особливо за складних часів».

На сторінці закладу «Смаголіно» інформують: із 10:00 до 14:00 волонтери чекають діток. Пропонують творчі майстер-класи, театральні вистави, фітнес-години, англійський клуб та анімаційні програми.

Розклад на кожен день:
10:00 — 10:45 фітнес-години для дітей та матусь;

11:00 — 11:45 — художній майстер-клас;

12:00 — 12:45 — театральна вистава;

13:00 — 13:45 — англійський клуб та заняття для розвитку дітей.

Адреса: Слов'янська набережна, 13, Ужгород, Закарпатська область, 88000. За додатковою інформацією пишуть у директ @playtime.uz у фейсбуку або в інстаграмі.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Мрії бути!

Ініціативні представники альма-матер створили сайт «Мрія»

з актуальною інформацією для переселенців

Новостворений майданчик із різноманітною, перевіреною інформацією стане путівником як для волонтерів, так і для тих, хто шукає прихисток. Людям, котрі опинилися в незнайомому місті в екстремальних умовах, просто необхідна мапа з підказками. Ідея виникла в Євгенія Дацюка, магістранта факультету інформаційних технологій, який разом із другом Олександром Діусом (випускником цього ж підрозділу) довго шукали покликання на гугл-картах бункера, коли була тестова сирена. Тоді й надумали створити щось таке, де можна швидко та легко знайти потрібну інформацію.

Є.Дацюк ділиться: «Спочатку хотіли створити «Мрію» (mriia.in.ua) на основі нашого сайту kidium.com.ua і навіть уже підготували необхідні зміни. Однак коли зібрали команду й розробили дизайн, зрозуміли: це вже зовсім інший продукт».

Сайт має на меті спростити й волонтерську діяльність. Магістрант розповідає: «Ми даємо інструмент, де можна публікувати офіційні повідомлення, а не шукати їх у всіх

чатах і групах. Усе в одному місці. Користь карти, яку хочемо реалізувати, — у тому, що волонтери або інші люди зможуть додавати нову інформацію. До прикладу, щоб знали, де можна перебути чи перекусити. На картах таких точок немає, вони просто «літають» у соціальних мережах. Або карта бункерів, коли буде необхідність, бо зараз багато місць є неактуальними».

О.Діус наголошує: «Публікація відбулася 8 березня, на сайт запросили перших користувачів. Ми планували завершити впродовж 2–3 днів, тобто до 2 березня, але хотіли зробити якісно, тому в початкові терміни не вклалися. А ще в процесі розробки — мобільна версія, завдяки якій можна переглянути збережену інформацію навіть без доступу до мережі, що важливо в наш час».

Поки на сайті доступна актуальна інформація щодо закладів безкоштовного харчування, транспорту, місць для ночівлі, безпечнішого способу виїзду за кордон. Також є покликання на офіційні джерела

інформації, контакти волонтерів. Зручний посібник дозволяє не тільки шукати допомогу, а й у розділі «Хочу допомогти» дізнатися, як можна долучитися до волонтерства, знайти реквізити рахунку для перерахування коштів або ж пункти донорства тощо.

Нині в команді 27 небайдужих: не тільки ужгородців, працюють також люди зі Львова, Івано-Франківська, Шепетівки. Трудяться над утіленням сервера у вільний від роботи час. До слова, самі ж фінансують. Крім того, залучена компанія «PettersonApps». Вона розробила дизайн та допомагає з контентом.

Є.Дацюк зазначає: «Хочемо знайти волонтерів або установи, які б інформували приїжджих через нашу платформу не лише на Закарпатті, а й у інших областях. Плануємо додати розділ «Новини», де люди публікуватимуть свою інформацію, але це мають робити перевірені особи. Можна буде шукати, фільтрувати за містом, тегами».

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Рідна домівка — Україна

2014 року вони вже тікали від «асвободітелів» із рідної землі. Згідно з інформацією Міністерства соціальної політики України, кількість внутрішньо переміщених осіб із Донбасу та Криму до інших областей нашої держави сягнула півтора мільйона осіб. Ця кількість у зв'язку з агресією ворога невпинно зростає. Чимало переселенців здобули фах в УжНУ. І в кожного своя історія, а через війну болить ще більше...

Тіна, переїхавши зі Сходу нашої держави, навчалася на медичному факультеті, який завершила в 2020-ому. Ставши провізором (спеціалістом із

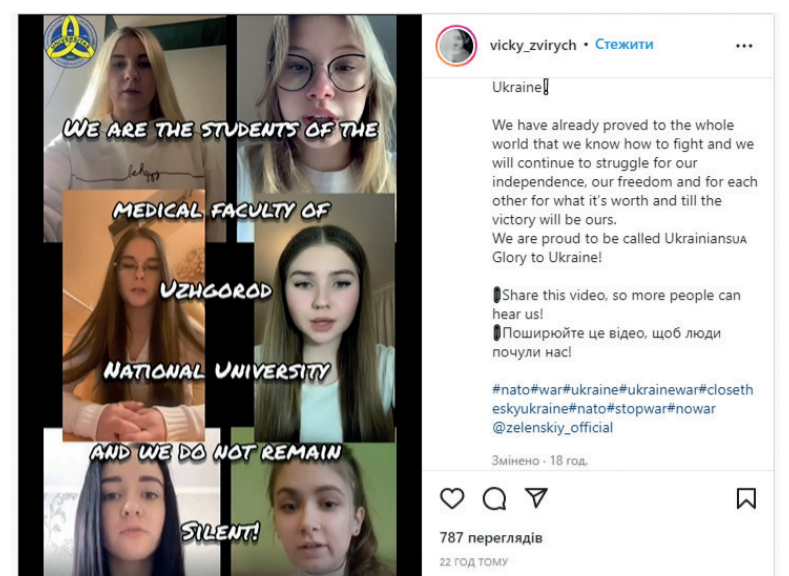
фармації), не захотіла покидати Ужгород. Успішно влаштувалася до аптеки, орендувала квартиру, любила прогулятися набережною після роботи разом із друзями. Приїжджала погостювати до батьків, котрі не так давно облаштувалися в Києві. Навіть кликали до себе, мовляв, більше можливостей. Та дівчині чомусь хотілося спокою. І ось війна знову постукала в двері цієї сім'ї. Тіна зустрічає маму в найзахіднішому обласному центрі. І не може повірити в це дежавю...

Тим часом, Григорій, для якого Ужгород також став другою домівкою, зізнався: до ос-

тання не вірив у війну... І він, і брат завершили навчання на філологічному факультеті альма-матер. Ділиться: «Стосовно дому, шкода тільки, що відібрали нажите тяжкою працею, але нас не зламати. У теперішніх переселенців трохи інша ситуація, та їм я бажаю берегти сили, аби потім відбудувати міста й задушити залишки русні, зокрема в головах. Історія показує, що політику загарбництва росія вела завжди. Зупиніться! Ніщо не буває вічним. Світло подолає Питьмо. Слава Україні!»

Героям слава!
Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

Ми хочемо миру!

Студенти медичного факультету альма-матер записали відеозвернення англійською мовою із заклик до НАТО закрити небо над Україною. Ще ужнівці таким чином намагалися привернути увагу світу до мужнього українського народу, котрому доводиться

переживати жах, розпочатий російською владою. Як зазначають студенти, нам потрібен лише мир. Відео було записане на дванадцятий день героїчного протистояння безжалісному вторгненню.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Наша держава в серцях іноземних студентів

Ужгород — європейське містечко, де, мов і всюди в Україні, проживають дружелюбні до представників будь-якої національності люди. Альма-матер входить до топ-5 вітчизняних вишів за кількістю іноземних студентів (понад 1800 осіб). Закордонні здобувачі фаху з УжНУ та інших ЗВО після вторгнення окупантів були успішно евакуйовані на свої Батьківщини та до Європи.

Проректорка з науково-педагогічної роботи Мирослава Лендель зазначає: «У перший день війни ми були готові відправити студентів до своїх країн. За сприяння Закарпатської обласної військової адміністрації, Посольства Індії в Києві, у Будапешті, Генерального консульства Угорщини в Україні. Величезне спасибі їм за це. Починаючи з 28 лютого, гуманітарним хабом УжНУ почали користуватися студенти зі Львова, Івано-Франківська, Запоріжжя, Харкова, Дніпра... За нашими підрахунками, ми сприяли петию кордону близько шести тисячам студентів».

Соханур Сохан із Бангладешу розповів: «Я з друзями

перебуваю в Будапешті. Наше посольство в угорській столиці потурбувалося про нас. Усі чекаємо, коли умови в Україні стабілізується. Сподіваємося, що скоро все буде добре».

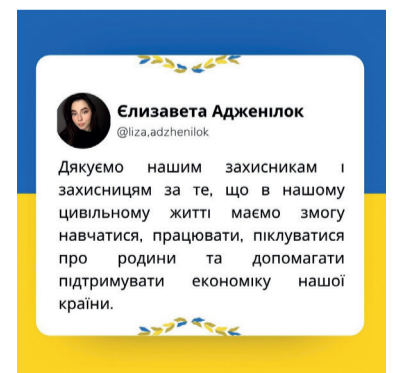
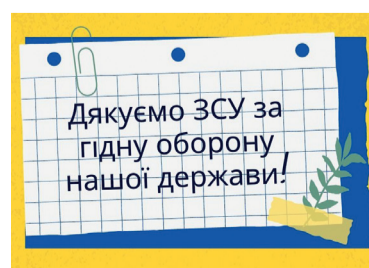
Індус Шаріф Малік здобуває медичну освіту, зупинився в старшого брата-лікаря в Німеччині. Через кордон перейжджав 10 годин. Головне питання студента — коли завершиться війна? Ми знаємо: наша перемога близько!

Четвертокурсник медичного факультету Джатин з Індії хоче повернутися та жити в Україні: «Люблю українців, маю чудових друзів, проводжу багато часу з ними. До початку червня мрію повернутися до України та відсвяткувати день народження в індійському стилі, із традиційними солодощами та бір'яні! Я відвідав чимало міст: Мукачеве, Львів, Тернопіль, Київ... Вони прекрасні! І всюди люди привітні!»

Іноземні студенти щиро вболівають за нашу державу. А ми, українці, — толерантні та відкриті до світу! Разом здолаємо ворожу орду росії!

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

ФОТОФАКТ

Із творчих робіт студентки відділення журналістики Єлизавети Адженілок (спеціалізація «Реклама і PR») на практичному занятті з дисципліни «Вербальні та невербальні виразники рекламної ідеї».

Перші побачення з війною...

Непрохану зустріла в потязі

У ракети, бомби, гради, танки на рідній землі в мирному ХХІ столітті не вив, мабуть, ніхто.

22 лютого незвично зранку стурбував дзвінок мами. Сказала коротко: «Ід додому!» А я думаю: як?! У мене ж заплановане інтерв'ю, вихід часопису, стільки планів... Та чого тільки не зробиш, аби заспокоїти рідну?! Тому на 24 купила квиток, у шаленому темпі «розрулила» справи, іду вночі. На годиннику 4:20. Я вже у вагоні. Доки чекала на провідника, перечитала вкотре новини. Достовірні джерела голосили: запроваджено воєнний стан. Проглянула, які ж особливості в суспільстві слід очікувати. Заснула... Прокинулася вже традиційно від дзвінка матері, голос був значно тривожніший. Знову коротко: «Ти де? Таню, у нас війна!». Усвідомлювала почуте, намагалася заспокоїти рідненьку. Жадібно кинулася до достовірних... Лічені хвилини, доки провантажую (все ж дорога!) і читаю: «На Україну здійснили атаку»... У голові знову суперечне «але ж ХХІ!!!» Здається, справді вперше дорога видається такою довгою. Наче тягнулися не години, а дні. І тільки могла здогадуватися, чи все ж дійдемо до кінцевої. На вулиці вже чекав хаос. Уперше бачила стільки людей на вокзалі, конвою патрульної поліції зі зброєю. Усі поспішають, довжезні черги до банкоматів, ще більші — до заправок. Схоже було тільки в блокбастерах, фільмах,

які ніколи не мали відтворитися в реальності. Знаєте: лачно прокидатися не від дзвіночка будильника, а від звуку вибуху. Жажливо спостерігати з рідного віконця не захід сонця, а палаючу пляму. У ті хвилини переживаєш за всіх і все, а те, що хвилювало перед сном, здається мізерними забаганками.

Дивоглядки вже з наслідком війни теж пов'язані із залізницею. Щоправда, цього разу була вже вдома. І прийшла на перон, аби полегшити добирання іншим. Зустрічали та проводжали тих, хто шукав прихистку в сусідів. Бо ж через наше містечко Судова Вишня пролягає дорога на Шегині (пункт пропуску до кордону з Польщею). Електрички, які вишикувалися в ряд (за день зустріли щонайменше чотири), відправляли матусь із грудними дітками, людей похилого віку, іноземців. Їхали з Києва, Донецька, Львова... Через труднощі з оформленням документів люди просто майже в полі чекали всю ніч у холодних електричках. Без опалення, води, харчів, можливості зарядити телефон, зрештою...

Зранку місцеві жителі одразу ж подалися рятувати гостей. Уявіть собі: заклаки про допомогу рознесли за допомогою соцмереж зі швидкістю світла. Навіть я дізналася про потребу у волонтерах завдяки фейсбуку. А перед тим зібрали з того, що було вдома: закрутки, печиво, шоколад. Так зробили чи не всі судововишнянці. За лічені години будівлі, де проводили

збори волонтерської допомоги, були заставлені всім необхідним. Паралельно господині трудилися на домашніх фронтах. Привозили готові макарони, картоплю, млинці, супи, вареники. Кожен робив те, на що вистачало сил.

Людей як зернят на соняшнику, на вулиці ранковий приморозок, а в нас для всіх кип'ятиться вода лише в двох невеличких чайниках. Заливали цукор і чай у банку. Та коли я прийшла на цей перон зламаних доль від шоку й холоду, банка з кип'ятком не здавалася такою гарячою. Усі чекали на шанс зігріти руки. Мої ж долоні палали від розпачу, що цих бідолах спіткала така доля...

Укотре переконуюся: для небайдужих немає нічого неможливого. Десь за годину привезли два генератори для постачання світла, безліч подовжувачів, які згодом переплелися, наче павутина. Людям необхідна енергія не лише для особистого ресурсу, щоб рухатися далі. Для всіх ці телефони були містком зв'язку з найріднішими.

Тьохнуло серце, коли в тому натовпі іноземць простягнув уже поношену життєву дитячу пляшку, аби набрати хоч трохи теплої води (щоб приготувати кашу для маляти). Особливо не вистачало комфорту маленьким громадянам. Однак і тут дали раду, бо волонтери (ними стало чи не все місто!) привезли до перону дитяче харчування, підгузки, пляшки для годування. Ті, хто прямував на станцію

Невідомість, дуже поспішали... Якась жіночка рушила в дорогу навіть без верхнього одягу. Був ще не один потяг розгублених пасажирів... Масштаби вражали. Утім, усе, що відбувалося в ті дні, назавжди залишило глибокі рубці суму й печалі.

Останні події торкнулися всіх. Як пережили перші зустрічі з війною, розповідають і представники альма-матер. Ганна Гецько, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри журналістики, мовить: «Зранку 27 лютого помітила мітку недалеко від свого будинку. Яскрава рожева пляма на зрубаному пеньку привернула увагу відразу, оскільки добре розуміла, що ввечері її там точно не було. Цю місцевість видно з балкона мого будинку. Підійшла ближче та переконалася: свіжа фарба. Сумніви розвіялись остаточно. Відчула неабияку злість до людини, яка це зробила. Зрозуміло, це не корінний росіянин, а найімовірніше, корінний закарпатець, котрий за ламаний гріш продає свою батьківщину, родину, урешті-решт, ставить мітку собі на чолі, бо ж сам проживає в цій місцевості. Перша реакція — якнайшвидше знищити слід. Безперечно, спочатку сфотографувала та зателефонувала до поліції. Пізніше написала дописи в кілька груп, щоб максимально попередити ужгородців про загарбницькі апетити кремлівської росії. Однак Україна продовжує показувати світові: наша нація

незламна та сильна духом. Переможемо!»

Ділиться спогадами й Сніжана Безкровна, дружокурсниця-журналістка: «Зранку в той страшний день прокинулася від розмови батьків. Вони обговорювали новини, що трапилися за останні години. Одрозу взяла телефон та почала переглядати все. Відео з вибухами в небі заповнили весь інформаційний простір.

Улітку моя родина переїхала до Сваляви. Тому ми були в більшій безпеці, ніж інші. Однак тато (як і всі інші родичі) перебував удома, у Дніпропетровській області. Ще тоді зрозуміла: Закарпаття стане вимушеною домівкою для людей, котрі втратили все в результаті цієї руйнівної війни. Тому в перший день вирішила поїхати до гуртожитку, зібрати всі речі та звільнити місце для тих, кому це знадобиться. Було дуже страшно, адже в будь-який момент можуть бомбити. Куди тікати? Що робити? На ці запитання не знаходилося відповідей.

Багато днів не спала, читала всю ніч новини. Війна... До неї ніхто не був готовий. Потім з'явилася проблема із житлом. Було важко, але з Божою поміччю все вирішилося. Кожного дня серце болить за Україну, але ми — нація героїв! І я вже усвідомила: не маю права боятися. Правда та добро — наші щит і меч!»

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

«Зоря Шевченка над Карпатами»

Слово Тарасове шанує не одне покоління. Продовжили добру традицію Василь Густі, поет, прозаїк, перекладач, випускник філологічного факультету альма-матер, та Олександр Ігнатюк, кандидат філологічних наук, доцент, — укладачі збірника, назва якого винесена в заголовок. Ініціювали вихід антології учасники Міжнародних літературних фестивалів «Карпатська ватра» (їх проводили на Срібній Землі в 2008–2018 роках). Туди входять праці наших поетів Карпатського регіону: закарпатських, івано-франківських, львівських, чернівецьких, а також словацьких, польських, угорських та румунських.

Знаково, що «Зоря Шевченка над Карпатами» вийшла у світ у рік тридцяти незалежності нашої держави та в 75-ліття Закарпатської обласної організації НСП України. Збірник поезій містить ілюстрації книжкових експонатів та фотоматеріалів філіалу Закарпатського обласного художнього музею ім. Й.Бокшая

«Народний літературний музей Закарпаття» (його очолює В.Густі). Налічує 208 сторінок.

Видання опубліковане за сприяння управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Закарпатської обласної державної адміністрації завдяки програмі підтримки видань творів закарпатських авторів.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

АНЕКДОТИ

У найважчий період своєї історії українці завжди рятувалися гумором. Ось і після повномасштабної агресії росії проти України наші громадяни підтримують моральний дух анекдотами, які постійно виникають і швидко поширюються. Ось деякі з них...

Якщо волонтерам поставити за мету знайти вимерлого динозавра, але щоб він був живим, то його привезуть в найближчий пункт через 27 хвилин.

***

— А ви, куме, казали, що у вакцини «Спутнік» немає жодних побічних ефектів!

***

— Алло, поліція? Як можна отримати права на водіння танка?

— Та возіться так! Хто вас зупинить?

***

— Куме, ви любите подбивану пасулю?

— Ні, я люблю подбивані танки.

***

Новини дня: українці штурмують військомати, а росіяни — банкомати.

Українці зараз

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в #2 (255) редакція визнала інтерв'ю з професором Василем Маринцем Мирослави Гараздій.

Найрейтинговіший матеріал за кількістю переглядів у фейсбуку є замітка Мирослава Лисовича «#Україна Непереможна». Вітаємо авторів!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 515. Ціна — безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 29.03.22. Засновник і видавець — ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад — 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальний за випуск номера: В.Ю.Тарасюк.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.